

ישיבת חרם ביבנה

צואה של קטן

ג. שו"ע או"ח | סימן ש"ח

א. שבת קנא:

לד. כל דבר מטונף, כגון: רעי וקיא וצואה, בין של אדם בין של תרנגולים וכיוצא בהם, אם היו בחצר שיושבים בה, מותר להוציאם לאשפה או לבית הכסא, ואפי' בלא כלי; ואם היו בחצר שאינו דר שם, אסור להוציאם. ואם ירא מפני התינוק שלא יתלכלך בה, מותר לכפות עליה כלי.

ביאור הגר"א

צין של אדם. ר"ן לפי צריף וז"ל הרי"ף ור"ש ואוקימנא של תרנגולים וצחלר אחרת אצל זואה של תרנגולין ושל צ"א צאזתה חלר מותר כו' ופי' הרי"ן הא דנקט צרישא תרנגולין דסתמן הן צחלר אחרת ע"ש וז"ל לפ"ז דלא היה לרי"ף גי' הגמ' שלנו וכל שקלא וטריא ממשניות הנוצעים וכ"ז דוחק גדול וכן מה שהתחיל הרי"ף בתרנגולין וכוים בתרנגולין וצ"א דלפי' הרי"ן לא ה"ל להזכירן כלל אלא לחלק צין חלר אחרת ויותר קשה על הצ"י שרז"ה לפ' דברי הטור כפי' הרי"ן והטור לא הזכיר רק של תרנגולין וכגו' שלנו דשל צ"א צכ"ע מותר וכי"כ צהדיא צרמזים ועי"כ ל"ל שמו"פ כן דברי הרי"ף ור"ש אצל צאמת שדברי הרי"ף גי' כדברי הרמזים רק שז"ל אצל של צ"א ושל תרנגולים וקאי צאזתה חלר אחרת וז"ל אצל צרמזים וז"ל אצל צכ"ע שדברי הרמזים שצחלר צחלר אחרת והכל א' וכי"כ צ"ח שמו"פ כגו' ז' צ"א קודם לתרנגולים כנ"ל:

ד. קיצור פסקי הרא"ש | שבת, פרק ט"ז

יא. בופין הקערה על הגר שלא יאחז בקורה. ועל עקרב שלא ישוך. ועל צואת התרנגולין שהוא בחצר אחרת אבל צואת תרנגולין שבאותה חצר ושל תינוק אפי' בחצר אחרת מותר להוציאה.

ה. עירובין מה-מו.

כ"ב שכן דהוי י"ה נודד ואסיר, ואע"ג דמשקין בפירי נמי אמרינן בפסחים (דף נ"ג:) דמבלע בליעי אפי"ה לא מתקרי משום נולד אי לא גזרינן שמה יקסוט דמיס צעדים בליעי טפי ואינה ניכרין כמו משקין בפירי ואפילו לא היו ניכרין משקין בפירי כלל לא חשיבי נולד כיון דמעיקרא נמי היו אוכל אוכלא דאיפרת הוא וא"ת ולימא הא רבי שמעון הא דלית ליה מוקצה ולית ליה נולד כדאיתא בירש צ"ה (דף ג.) וי"ל דצנוול כה"ג דדבר חדש שלא צל לעולם כל עיקר מודה רבי שמעון וכן צאפר כ"ה שמוסן ציוס מוב צראה דמודה ר"ש דאסור לכסות צו אפי"כ ראו ללגות צו צ"ה כדלמך דפרק קמא דצ"ה (דף ט"ז):

אמר מר ביום טוב הרי הן כרגלי כל אדם ואמאי ליקני שביחה באוקינום לימא דלא כרבי אליעזר דאי כר' אליעזר * הא אמר כל העולם כולו ממי אוקינום הוא שותה אמר ר' יצחק הכא בעבים שנתקשרו מערב יום טוב עסקינן ודילמא הך אולי והנך אחרני נינהו דאית להו סימנא בנוייהו ואיבעית אימא הוי ספק דדבריהם * וספק דדבריהם להקל וליקני שביחה בעבים תיפשוט מינה * דאין תחומין למעלה מו' דאי יש תחומין ליקני שביחה בעבים לעולם אימא לך יש תחומין ומיא בעיבא מיבלע בליעי

כל שכן דהוה להו נולד * דאסירי אלא מיא בעבים מינר ניידי

מתני' בופין קערה. של חרס: על גבי סנה. וצננד שלא יכנה. ואע"פ שנוטל כלי להלל קורה שאינה ניטלת בשבת הא אומדינן מינה (ועל דף מג.) לרבי יצחק דלמך אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל ושניהו צריך למקומו: מעשה בל. כפיית כלי על עקרב: ערוב מקום: חוששני לו מהטעם. כיון דלא היה עקרב רך אמרו איני יודע אם חייב משום צדה אם לאו וחוששני לומר חייב מהטעם הוא:

גמ' אייסו להו פורייסא. מטות ליכז עליהן: לא אייסו ליה. והשינויהו לחרץ: מפני קטן. שלא יטפח צו ויתלכלך: א"ל רב חנן שהיה כעוס ומתכוין להקיטו לר' אבין: והלא מוכנה לנכסיה. ולמה לי לכפות כלי יפנוה משם שהרי ראויה לנטול: דלא חויא מאסתמו.

שהיום נולדה: נהרוס המושבים כרגלי כל אדם. משום דמידי דנייד הוא ולא קני שביחה ואע"פ שבה מחוץ לתחום כל אדם מוליך למקום שעירב לו לילך. מיהו שמעינן מינה דמותרין בטלטול ואע"ג דמאסתמו לא הוי הני קמן כיון דלאורישייהו צהכי דעתיה עלייהו ה"ל כיון דלאורישייהו דקטן צהכי דעתיה עליה דלכי תמיא יאליגנה לנכסיה: א"ל ר' אבין ואלא הויי אסתיה: זואה של תרנגולים. דלא חויא לנכסיה ושל קטן דקתני מתמימן שמטפח צה קטן קאלמר ובשציל הקטן אמר כופין: סיפוק ליה דגרף של רעי הוא. דמאס ולפניה דהא קי"ל במסכת צ"ה(ה) גרף של רעי מותר להוציאו לאשפה: וכי סימא גרף של רעי דמוטר אגב מנא אי"ן. הא דקי"ל מותר להוציאו משום דרמי צמנא דגרף היינו כלי חרס העשוי לכך ואגב מנא הוא דשרי לנטוליה אצל בפני עמנו לא והכל לאו צמנא רמי: צאספרמקי. צשמיה: צלויסיה. צנונ. אלמא בלאו מנא נמי מטלטלי ליה: ומשני צאשפה. דלא רמי קמיהו ולא גרף של רעי הוא: קטן צאשפה מאי צני. קמס אשפה צרה"ר הוא ומאי צני קטן תמס דקא מיכסי ליה בשציל קטן: ומשני צחלר. דשכיח קטן תמס קס"ד צחלר דלאו אשפה וקפרי"ן סוף גרף של רעי הוא ומשני צאשפה שצחלר:

מתני' בופין קערה על גבי הנר בשביל שלא תאחז בקורה ועל צואה של קטן ועל עקרב שלא תישך א"ר יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני לו מהטעם: גמ' רב יהודה רב ירמיה בר אבא ורב חנן בר רבא איקלעו לבי אבין דמן גשיקיא לרב יהודה רב ירמיה בר אבא

אייתו להו פורייסא לרב חנן בר רבא לא אייתו ליה אשכחיה מתני ליה לבריה ועל צואה של קטן מפני קטן א"ל אבין שמיא מתני שמוטא לבניה * והלא היא עצמה מוכנת לנכסיה וכ"ת דלא חויא ליה מאתמו * והתניא * בהרות המושכן ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם ואלא הויי אתניה אימא יעל צואה של תרנגולים מפני קטן ותיפוק ליה דהוי גרף של רעי וכ"ת גרף של רעי אנב מנא אין איהו גופיה לא יחא * ההוא עכבר דאישתכח באיספרמקי דרב אשי ואמר להו נקוטו בצוציתיה ואפקוה באשפה וקטן באשפה מאי בעי ליה בחצר חצר נמי גרף של רעי הוא * באשפה שבהצר:

ב. רי"ף | שבת (מה בדפי הרי"ף)

גמ' ועל צואה של קטן אוקימנא דרף קביא ע"ב | בצואה של תרנגולין בשביל הקטן שלא יזוק בהן ובחצר אחרת אבל צואה של תרנגולין ושל בני אדם ובאותה חצר מותר לכבדה ולהוציאה לבית הכסא דגרף של רעי מטלטלינן ליה ומפקינן ליה:

הנהגות הב"ח

(א) גיב נראה מלי הרי"ף רבשל בני אדם נמי לא שרי אלא באותה חצר דאין חילוק כל עיקר בין של תרנגולים לשל בני אדם וכן מבואר בדברי הר"ן שלפניו [א"ה - עין הנהגת מר"ם על הרי"ן] וכן נראי מרבי הרמב"ם בפכ"ז (הרי"ן) מהלכות שבת ואיכא למידק אי"כ לוקמי מתיחין בצואה של קטן כפשוטי ובחצר אחרת הרי"ף ועל צואה של קטן מפני קטן וי"ל דרי"כ למה ליה למתני צואה של קטן ליני סתמא ועל צואה דהא אין חילוק בין צואה לצואה רבין בשל תרנגולים בין בשל בני אדם גדול וקטן בחצר אחרת אסור לבדה ובאותה חצר שרי אלא דהוי של קטן דתמן כמתחין בשביל קטן קאמר. אבל לפי גירסא שלנו בגמ' צואה של קטן אפילו הוא בחצר אחרת מותר לבדה מפני שראויה להאכלה לכלבים וכן מצאנו בגירסא באלפסי ישן ח"ל אוקימנא בצואה של תרנגולים בשביל הקטן שרי יזוק בה ובחצר אחרת אכל צואה של בני אדם ושל תרנגולים באותה חצר מותר לבדה כי דלוי נוסחא דז שמע דבאותה חצר אשל תרנגולים דמין ליה קאי אכל בשל בני אדם מותר אף בחצר אחרת ומשום שראויה לכלבים וכן כתב הר"ן ובני ירחם (בס"ג) [ני"ב ח"י"ג] (סו.) וכתב דה"ה לצואת גדול וכי"כ כסימני אשירי (קיצור פסקי הרא"ש סי' יא) ח"ל אכל צואה של תרנגולים שבאותה חצר ושל תנוק אף בחצר אחרת מותר להוציאה אכל לפניהו אלא להוציאה אכל מותר הר"ש שבידנו ברפוס (סי' י"א) כתוב כלשון הרי"ף שלפניו וכפי' הרי"ן והיא דעת הרמב"ן וכי"כ ה' המגיד על דברי הרמב"ם ח"ל מבואר כ"י כל כתבי וכפי' גירסת ההלכות שם ועיקר ע"ל והבי' נקטין לחומרא (ב"ח) ועיין ב"י וב"ח סי' שח מ"ש לגי הרי"ף ו"ל (פ"ט):

